

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno . . . 240 K
mesečno 20 .
za inozemstvo . . . 600 .

Oglasi za vsak mm višine

stolpca (58 mm) . . 1 K

malih oglasi do 30 mm

stolpca (58 mm) . . .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/2

Telefon št. 72

Upravišstvo:

Prasernova ulica št. 1

Telefon št. 36

Račun kr. pošt. ček. urada

št. 11.830.

Ljubljana, 17. januarja.

Nedavno smo na tem mestu razpravljali o problemu, okoli katerega se vedno bolj osredotočuje ves notranjepolitični interes naše jedinosti. Poskusili smo postaviti osnovo, na kateri bi se moglo pristopiti likvidaciji takozv. hrvatskega vprašanja in izrazili smo mišljenje, da bi slovenski politiki mogli biti koristni posredniki v sporu, ki ima na zunanji značaj ostrega konflikta med Hrvati in Srbi.

Najnovejši dogodki na Hrvaškem so še ojačili impozicijo, da se nahaja hrvatski problem v oni kritični fazi, ki silijo na brzo odločitev. Pod to impozicijo stoji tudi skoraj vse razprave v časopisju, ki nervozno raziskuje vzroke in išče sredstva za rešitev. Ni dvoma, da so te razprave, ako se vršijo, trezno in stvarno, koristne. Zlobno - naivne razlage, da je eksistenca demokratske stranke takorekoč stavila hrvatsko vprašanje, spadajo v politični otroški vtrec in recepti za rešitev problema po metodi "aut - aut", ali kakor se gosp. Protić izraža "jedne bolezni amputacije", so le dokaz, da dotični zdravnik še ne razume bistva nacionalnega jedinstva.

Razlage, ki nam skušajo pojasniti, kako se je razvil hrvatski vprašanje do današnjega obsega, povedo marsikaj točnega. Nesporno je res, da se je v državni politiki napravljal napredek, ki je bil marsikateri potreba - od "energične geste" gosp. Protića, ki je tik pred sestankom Narodnega predstavništva izbral iz prve koncentracijske vlade zastopnika Narodnega kluba dr. Petričića, pa do raznih malenkostnih odredb, ki so v Zagrebu delovale izizvalno.

Toda, kaj so tiste velike krivice, ki bi bile zadostne povzročitelji za to, da moramo spravljati blokaški hrvatski program z državnim programom v skladu? Poglejmo, kako se je Zagreb s Hrvatsko povzdignil kulturno in gospodarsko! Beograd i Ljubljana sta proti Zagrebu "dolge vasi", hrvatska industrija si je osvojila srbski del naše teritorije. Zagreb je pravo denarno središče cele države. Z ogromnim žrtvami je država pomagala dvigniti kulturno življenje baš na Hrvaškem visoko nad nekdanji nivo, v deželi je javna uprava skoraj izključno v rokah domačih sinov. Gotovo: tudi Hrvate tarče mnogo skrbi in pritiskajo nova bremena. Davki, obračaji, nedostaki uprave itd., itd. - toda to breme leži na nas vseh in ni specifično hrvatsko. Tudi administrativna razdelitev države ne more biti razlog, da hrvatska politika, kakor jo predstavljajo njeni današnji nositelji, odklanja - samo državo. Jedro problema leži globlje. Že za časa Narodnega Veča smo videli, da del hrvatskih politikov odklanja Jugoslavijo kot enotno nacionalno državo. Daleč je od nas, da vse blokaške politike obožujemo tega smrtnega greha. Ali resnica je, da je politična psihozapravila vse vodstvo v roke dveh glasnih tvoj: Radića in Košutića. Politika formula teh dveh pomenja negacijo naše države in vsi poskusi jo spraviti v okvir tudi najsmelejših državopravne konstrukcije Jugoslavije, (najbolj znan je Protićev poskus), so se izjalovili.

Tako izgleda na prvi mah, da se problem s sedanji politiki Hrvatskega bloka ne da rešiti. Ni takorekoč nobene dodirne točke, kjer bi se mogli pričeti uspešni razgovori. Če poslušamo javno diskusijo in čitamo razne recepte, se ne moremo obraniti vtisa, da vsebujejo vsi predlogi le razna paliativa, ki ne prinašajo ozdravljenja. Ali morejo volitve prinesiti čistejšo situacijo? Mnogi so tega mnena. Novo konzultiranje naroda more pokazati nova pota.

Medtem pa je potrebno nadaljevanje diskusije z ene in druge strani. Vlada naj tu predlači. Njena dolžnost je, da poskusi vsako pot, ki bi nas dovedla do principijelnega sporazuma, da je hrvatsko vprašanje del našega notranjega narodnega problema, ki se mora tudi kot tak rešiti. To je edini realni začetek končne likvidacije hrvatskega vprašanja.

Zita Habsburg zopet na poftu na Madžarsko?

NOV HABSBUŠKI PUČ. — OTON NAJ BO KRALJ: ZITA PA REGENTINJA.

Beograd, 17. januarja. (Izv.) Danes popoldne so prispela poročila, da je Zita Habsburg, ki je prispela te dni v Švico, da prisostvuje operaciji svojega šestletnega sina Roberta, zapustila švicarski teritorij in je s svojim najstarejšim sinom Otonom na peti v Madžarsko, kjer hoče poizkusiti nov puč in doseči, da se proklama njen prvorojenec Oton za kralja, ona pa za regentinjo. Vsled te vesti so se danes izmenjavale brzojavke med Prago, Bukarešto in Beogradom. Mala antanta namerava v slučaju povratka Zite Habsburg na Madžarsko storiti pri madžarski vladni energične korake, da jo le-ta takoj odstrani. Tudi bo Mala antanta s posebno noto opozorila velesile na opasnost restavracije Habsburžanov na Madžarskem in zahtevala, da se posveti Karlu in Ziti več pažnje.

Beograd, 16. januarja. (Izv.) Povodno vesti, da se Zita Habsburg vrača na Madžarsko, je češkoslovaški poslanik Kalina posetil danes našega zunanjega ministra dr. Ninčiča. Pričakuje se skupna akcija predstavnikov Rumunije in Češkoslovaške v Beogradu z našim zunanjim ministrom dr. Ninčičem.

Beograd, 17. januarja. (Izv.) Po informacijah političnih krogov je Zita Habsburg na tem, da izvrši nov obširno zasnovan habsburški restavracijski poizkus. Dognano je, da je bila bolezen Zitinega sina Roberta le pretveza za njeno potovanje v Švico. Operacija na malem Robertu se je sicer res izvršila, in sicer v soboto dne 14. t. m., bila pa je povsem malenkostna. Zita se je za otroka tudi malo brigala.

Ker niti ona niti njen soprog Karl nista izgnana iz Švicarske (izgnane so bile le osebe njune okolice), uživa Zita v Švici vsa prava eksteritorialnosti. Dognano je, da so se pod njenim predsedvom vršile zadnje dni konference, katerih so se udeležili nekateri člani habsburške familije, med njimi bivši nadvojvoda Evgen, nadalje zastopniki madžarskih legitimistov, eksponenti legitimističnih krogov iz Avstrije in drugod ter zaupniki laške in francoske klerikalne aristokracije. Zatrjuje se, da so zlasti francoski klerikalni krogi še vedno voljni

podpirati aspiracije Habsburžanov na madžarski prestol.

V zadnjem času so se pojavila v sami habsburški familiji ostra nasprotja. Kot pretendenti nastopa vedno očitnejše sin bivšega nadvojvode Friderika, Albreht Habsburg, ki si je znal pridobiti znanega madžarskega legitimista Gömbösa na svojo stran. Gömbös ima navezane stike tudi z laškimi nacionalističnimi krogi in nedavno se je poročalo, da je bil med madžarskimi legitimisti in laškimi fašisti sklenjen sporazum v zmislu katerega naj bi italijanski nacionalistični krogi podpirali habsburško restavracijsko politiko proti temu, da jim Madžari pomagajo proti - Jugoslovanom.

Izgleda, da je razvoj dogodkov dospel v kritično fazo in da je curiška konferenca dospela do prepričanja, da more le takojšen nastop upropasti Albrehtovo akcijo. Očividno v sporazumu s svojimi prijatelji je Zita izvršila svoj najnovejši blazni poizkus.

Praga, 17. januarja. (Izv.) Češka vlada je v soboto in nedeljo sprejela zaupna poročila da pripravila Zita Habsburg nov puč očitno v sporazumu z legitimističnimi madžarskimi krogi, in kakor se zdi tudi z moralno podporo onih struj v inozemstvu, ki so že pri prejšnjih habsburških pučih pokazali svoje simpatije napram Habsburški restavraciji. Češka vlada je takoj obvestila zaveznike v Beogradu in Bukarešti, informirala avstrijsko vlado in opozorila Budimpešto na opasnost novega restavracijskega poizkusa, ki bi moral roditi zapetne neprijetne in mačne komplikacije. Tekom večerajšnega in današnjega dne se je vršila med Prago, Bukarešto in Beogradom živahna izmenjava misli glede skupnega postopanja. Češkoslovaška republika je s svoje strani storila vse, da se ponovitev habsburške avanture v kralj zatre. Ona je odločena na najresoltnije postopanje, ki bo izvedeno z isto energijo kakor pri zadnjem puču. Tozadevna navodila na varnostne in vojaške oblasti so že izdane.

Praga, 17. januarja o polnoči. (Izv.) Do poznih večernih ur še ni znano, dali je Zita restavracijski poizkus res že v stanju izvršitve. Poročila iz Bratislave in Budimpešte sicer pravijo, da je v gotovih madžarskih krogih razširjena vest o zopetnem prihodu bivše kraljice, vendar do sedaj ni dognano, da bi bila Zita Habsburg že prispela na Madžarsko. Za vsak slučaj pa je češka vlada ukrenila že vse potrebno.

Vladna kriza v Avstriji

ODSTOP VSEENEMŠKEGA MINISTRA. — KRŠČANSKI SOCIJALCI ZA SPORAZUM S ČEŠKO. — MANJŠINSKA KLERIKALNA VLADA?

Dunaj, 17. januarja. (Izv.) Ministrski svet se sprejel demisijsko notranjega ministra dr. Waberja na znanje in poveril provizorično vodstvo notranjih poslov kancelarju dr. Schoberju.

Dunaj, 17. januarja. (Izv.) Na svoji današnji skupščini je krščansko-socialna stranka soglasno sklenila v parlamentu glasovati za ratifikacijo pogodbe, sklenjene v Lani. Iz zadržanja »Arbeiter Zeitung« je razvidno, da bodo tudi socialisti glasovali za ratifikacijo. Po ratifikaciji pogodbe bo kancelar dr. Schober postal v začetku prihodnjega tedna ostavko svojega kabineta, nakar se najbrže uveljavi krščansko-socialna manjšinska vlada z drjem. Mayerjem na čelu, ker je dr. Weisskirchner odklonil sodelovanje v vladi.

Nov telefonski pravilnik

Beograd, 17. januarja. (Izv.) V ministru pošte in brzojava je izdelan nov telefonski pravilnik, ki bo stopil v veljavo s 1. februarjem. S tem pravilnikom bo izenačena in regulirana vsa telefonska služba v vsej državi. V glavnem ostanejo takse za telefonske pogovore iste kot so sedaj. Pri mestih, ki imajo manj kot 10 naročnikov, se bo taksa znatno znižala. Posebna taksa se bo računala za one abonente, ki zahtevajo, da se jih buči ali opominja in sicer 120 D'n letno. Za stalno zvezo s katero drugo številko v lokalni ali interurbani zvezi se bo računalo mesečno 10 D'n. Za medkrajevne razgovore na oddaljenost 100 km se bo plačevalo 3 Din. od 100 do 200 km 6 Din. od 200 do 300 km 8 Din. a preko 400 km 10 Din.

IRSKA PO SPORAZUMU.

Dublin, 17. januarja. Začasna irska vlada je v nedeljo dopoldne zasedla grad v Dublinu, ki je bil do sedaj sedež podkralja Irske ter je tako predstavljala angleško zosposodstvo v Irski.

Nadaljevanje debate o vladni deklaraciji

TRIJE OPOZICIJSKI GOVORNIKI V NARODNI SKUPŠČINI

Beograd, 17. januarja. Danes popoldne je narodna skupščina nadaljevala razpravo o deklaraciji vlade. Seja je trajala od 16.45 do 20. ure. Prvi je govoril poslanec Brandner (narodni socialist). Kritiziral je postopanje vlade v naši zunanji politiki. Vlada mora zahtevati od avstrijske republike, da da Slovincem na Koroskem vse ugodnosti, katere uživajo Nemci v naši državi. Zahteva od ministra za zunanje stvari, da izpove pri avstrijski vladi, da otvori na Koroskem slovenske ljudske šole. Bavi se z vzroki padca naše valute in naglašja, da se ne more vsa krivda zvaliti na finančnega ministra; ker nihče ni bil sposoben rešiti vprašanj notranje in zunanje politike, se ne more pričakovati, da bi bile finance dobre, ker vse to vpliva drugo na drugo. Zunanja politika se ne more konsolidirati, dokler se ne reši najvažnejše vprašanje naše notranje in zunanje politike, to je hrvatsko vprašanje. Govornik veli, da ni na namena, braniti katerokoli osebnost iz Hrvatskega bloka, posebno ker se je glavni zastopnik Hrvatskega bloka izjavil za tako državo, v kateri bi morali Slovinci v Beogradu z aeroplanom. Slovinci so pri rešitvi hrvatskega vprašanja sami najvažnejše zainteresirani, ker uvidevajo, da je njihov nacionalni obstanek mogoč samo v močni jugoslovanski državi. Inicijativa za rešitev hrvatskega vprašanja mora iziti iz vlade same. Vlada mora priti do prepričanja, da so vsa prizadevanja za konsolidiranje naših notranjih in zunanjih razmer jalova, ako se čimprej ne reši hrvatsko vprašanje.

Za Brandnerjem je govoril dr. Velimir Deželić (Jugoslovanski klub): Vidovdanska ustava je poslabšala tužni Vidovdan in sprejem ustave ni nikakor zboljšal stanje. Naša zunanja politika ni drugega,

kakor vrsta ponižanj naše države. Valuta najbolj kaže naše žalostno gospodarsko stanje. Notranje stanje države je težko. Del opozicije je zapustil parlament. Zadnje volitve v Zagrebu so pokazale, da je hrvatsko vprašanje sila, s katero se mora računati, in da to ni fikciom. Hrvatska in Hrvati niso nikdar zaslužili imena separatistov. Hrvati so bili vedno nosilci narodnega edinstva. V Zagrebu je bil znani ilirski pokret, Strossmayer itd. Hrvati so bili najbolj navdušeni prietasi jugoslovanstva, toda Hrvati so v svoji težki borbi za obstanek naroda tekom stoletij pridobili trd ponos in zavest, da se je njihova država vedno ohranila in da je bila kontinuiteta hrvatske države ohranjena tudi v najhujših časih. Hrvati so svobodno vstopili v novo državo in branijo svojo državo. Resna politika je, ako se dela po predlogu, da se ta Hrvatsko ustvari izjemno politično. (Medključ). Ta položaj pomeni normalni položaj, ki je pravičen in kateri se mora dati tudi Sloveniji, Bosni, Vojvodini in Maccedoniji. (Ploskanje in hup. Ključ. Nimate poslušalca za Maccedonijo!) Deželić se ne bo spoštovala svoboda, ne bo naša država niti mirna, niti srečna, niti močna. V novi vladi ne vidi nič novega, temveč samo staro vlado in pravi, da tej vladi ne more dati zaupanja.

Dalje je govoril Elin Kristan: Danes se razpravlja o neki vladni deklaraciji, katere on ne more ujeti. Včeraj se je zadojalo, da bo to deklaracija ali sila ali dobil. Skupščina ima pravico, da dobi od vlade nekaj, kar bi zaslužilo ime deklaracije. Vlada bi bila morala pojasniti svoje stališče o notranjem in zunanjem položaju. Zameri vladi, da tega dosežaj ni nikdar storila. V narodu je nezadovoljstvo in tega je kriva vlada.

Vprašanje odbora za zunanjo politiko

Beograd, 17. januarja. (Izv.) Na današnji seji poslovnikega odbora je večina sprejela predlog, ki se v načelu izraža za ustanovitev parlamentarnega odbora za zunanje zadeve.

Beograd, 17. januarja. (Izv.) V parlamentarnih krogih se živahno razpravlja vprašanje parlamentarnega odbora za zunanje zadeve. Velika večina poslancev kakor tudi del vlade same stoji na stališču, da je tak

parlamentaren odbor nujno potreben, ker drugače ni mogoče vršiti nadzora nad zunanjim ministrom. V tem vprašanju bodo tako mušimani kakor SKS glasovali za tak predlog. Demokratski klub bo tekom prihodnjih dni razpravljal o tem vprašanju na klubski seji in je gotovo, da bo tudi glasoval za predlog. Edino v radikalnem klubu vlada razdeljeno mišljenje.

Oficijska vabila na konferenco v Genovi

VABILO NAŠI VLADI. — RESEDILO POVABILO NEMČIJE. — FRANCOSKI POGOJI ZA UDELEŽBO.

BEograd, 17. jan. (Izv.) Zunanje ministrstvo je prejelo povabilo na svetovno gospodarsko konferenco v Genovi. Naša država odpošlje dva delegata.

Dunaj, 17. jan. Italijanski poslanik Orsini-Baroni je danes izročil zveznemu kancelarju dr. Schoberu noto italijanskega zunanjega ministra Della Torrette, s katero se vabi Avstrijo na podlaci resolucije, ki jo je dne 6. januarja 1922 sprejela konferenca v Cannesu, k udeležbi na gospodarski in finančni konferenci, ki se prične dne 8. marca 1922 v Genovi.

Berlin, 1. januarja. (Izv.) Italijanski poslanik v Berlinu je danes zvečer izročil državnemu kancelarju dr. Wirthu povabilo nemški vladi za udeležbo na konferenci v Genovi, ki se prične dne 8. marca. Povabilo se glasi: »Gospodu državemu kancelarju! V zmislu sklepa vrhovnega sveta alijancev Vam pošiljam prepis sklepa, izvršenega na konferenci v Cannesu dne 6. januarja 1922 s strani zaveznih vlad. V zvezi s tem sklepom in po navodilu moje vlade, si štejem v čast, povabiti nemško vlado k udeležbi na gospodarski in finančni konferenci v Genovi. Prosim Vas, da mi javite imena Vaše delegacije in njenih spremljevalcev.«

PODALJŠANJE TRGOVINSKE POGODBE Z AVSTRIJO.

Beograd, 17. januarja. Ker se ni sklenila nova trgovinska pogodba z Avstrijo, je trgovinski minister zahteval od narodne skupščine pooblastila, da se dosedanja trgovinska pogodba z Avstrijo, ki poteče dne 31. t. m., podaljša za mesec dni. Na podlagi proračunske dvanajstine je bila trgovinska pogodba z Avstrijo podaljšana od 1. do 31. januarja 1922.

DRAGOCENO ZAROČNO DARILLO KRALJU ALEKSANDRU.

Beograd, 17. januarja. (Izv.) Sinoči je bil sprejet od kralja v posebni audijenci prof. dr. Reis, ki je čestitil kralju povodom njegove zaroke in mu izročil v dar zlato dozo z diamanti, katero je dobil svojedobno od ruskega carja Nikolaja II. in je vredna nad pol milijona dinarjev.

Muslimanska spomenica

Beograd, 16. januarja. (Izv.) Muslimanski poslanec Hrasnica, Kapetanović in Korkut so danes zjutraj posetili ministrskega predsednika Pašića in mu predali resolucijo muslimanske organizacije, sprejete na zadnji strankni konferenci v Sarajevu. Izročili so resolucijo tudi predsednikom klubov vladnih strank.

Kriza avstrijske vlade

V nedeljo, dne 15. januarja se je sestalo na Dunaju vodstvo velenemške ljudske stranke in je razpravljalo o avstrijsko - češkoslovaškem dogovoru, ki sta ga bila nedavno sklenila v Lani zvezni predsednik dr. Hainisch in predsednik češkoslovaške republike dr. Masaryk. V živahni debati je na zborovanju končno prevladalo nazor, da se stranka ne more strinjati z dogovorom, ki vsebuje priznanje senžermanske pogodbe, katere stranka absolutno ne more priznati. Velenemška ljudska in kmečka stranka sta soglasno sklenili, odreči kabinetu pomoč in pozvati svojega zastopnika v vladi, ministra za notranje zadeve dr. Wabra, naj poda demisijo.

Svoj sklep utemeljuje stranka tako - le: »Pogodba v Lani nasprotuje programu velenemške stranke in pomeni protivojno in slovesno priznanje senžermanske mirovne pogodbe. Spridlo dogovora, sklenjenega v Lani, izključuje možnost, zahtevati revizijo mirovne pogodbe, čeprav je ravno ta pogodba vzrok vsej sedanjí bedi. Velenemška ljudska stranka se tudi ne strinja s postopanjem vlade pri sklepanju pogodbe s Češkoslovaško, ker se vlada pri sklepanju pogodbe ni zavedala za to, da bi se bila ob enem z ureditvijo političnih odnosov reševala tudi gospodarska vprašanja, tako, da je Avstrija danes politično vezana, pa zato nima nobene gotovosti da bo Češkoslovaška tudi res izpolnila svoje obljube gospodarskega značaja, posebno glede kreditov. Stranka zato poziva svoje poslance, naj ne podpirajo več vlade drja. Schoberja.»

V ponedeljek dopoldne je dr. Waber podal demisijo. Ob enem so vsenemci izstopili iz vladnega bloka, kar pomenja težavno vladno krizo, ker vlada v narodnem svetu danes nima več večine.

Takoj po demisiji drja. Wabra se je sestel kabinetni svet k seji, da določi zadržanje vlade napram vsenemcem. Danes v sredo ali v četrtek predloži dr. Schober pogodbo narodnemu svetu, ki jo bo izročil zunanjemu odseku. Zli se, da se bo drju. Schober vendarle posrečilo uveljaviti to pogodbo, in sicer z glasovi krščanskih socialistov in socialnih demokratov, s pomočjo katerih bi dobil dr. Schober potrebno dvotretjinsko večino skupščine. Dr. Schober namerava podati ostavko s svojim kabinetom vred šele po ratifikaciji pogodbe. Za poznejšo sestavo vlade pa je trajno skupno sodelovanje klerikalcev in socialistov v vladi skoro več kot neverjetno. Ostane tedaj alternativa: ali krščansko - socialna manjšinska vlada ali pa ponoven sporazum med dosedanjimi vladnimi strankami.

Vladna kriza pomeni danes za Avstrijo še eno, domačo nesrečo poleg vseh drugih nesreč, katerih današnja država ni sama zakrivila.

Zboljšanje poljskih financ

Poljski finančni minister dr. Michalski je 16. t. m. (varšavski) novinarjem izjavil glede poljskih financ, da se zboljšujejo. To svoje mnenje je skušal minister utemeljiti s točnimi podatki. Davek, carna in slični dohodki so znašali leta 1920 4 milijarde poljskih mark. V letu 1921 je ta vsota narasla na 47 milijard in se je skoraj podvajala.

Tekoči dolgovi poljske države so znašali v tretjem četrtletju leta 1921 47 milijard, v četrtem četrtletju istega leta pa je padla ta vsota na 39 milijard. To ni mnogo, vendar pa dokazuje, da se tendenca zmanjšanja dolgov polgoma približuje nameri ministra izenačiti izdatke in dohodek.

Vzrok tega zboljšanja je v prvi vrsti energično in pravno poslovanje poljskih finančnih oblasti, v drugi vrsti pa patriotizem vseh poljskih državljanov, po katerem vrše vestno svojo dolžnost rapram osvobodjeni državi glede plačevanja davka in sličnih bremen. Sedaj se vrši popisovanje vsega imetja državljanov in njihovih dohodkov.

Nadaljni dokaz zboljšanja poljskih financ poiaa dejstvo, da je še v zadnjem času 218 občin dobivalo od države podporo. V septembru leta 1921 sta zahtevala te podpore samo še 202 občini, z novim letom 1922 pa so sklenile vse mestne občine, da ne zahtevajo več državne podpore. Da je Poljska v stanu nulliti celo gmotno uničenim slovanskim bratom pomoč, dokazuje dejstvo, da je mesto Plock poslalo stralajoči Rusiji v roke dr. Nansen 15.000 ton moke, za kar je država znižala vozino za 50 odst.

Belgijski uspehi v Cannesu

Iz Bruslja poročajo 16. t. m. Belgijska delegata na konferenci v Cannesu, Theunis in Jaspas, sta takoj po svojem povratku v Bruselj sprejela zastopnike novinarjev in jim podala razne podatke o konferenci. Theunis je naglašal, da je bila Belgiji priznana glede nemških plačil prioriteta pravica in da prične Nemčija dne 18. januarja z dekalnim izplačevanjem zneska 31 milijonov.

Jaspas je izjavil, da je angleško-belgijska pervertivna pogodba uresničena in podpisano tozadevno tudi že protokol. Besedilo pogodbe, v kateri se Anglija za-

vezuje, da bo z vsemi svojimi silami na suhem, na morju in v zraku priskočila Belgiji na pomoč, ako bi bila napadena, ne da bi ona izzvala vojno, se predloži že jutri ministrskemu svetu. Angleški zakladni minister sir Hoonnes se je v svrhu konsolidacije izrekel za širjenje belgijskega posojila, ki ga je najela Belgija, po premirju v Angliji v znesku 15 milijonov funtov. Jaspas je izrazil dalje prepričanje, da bo angleškemu vzgledu nedvomno sledila tudi Amerika, kateri dolguje Belgija 140 milijonov dolarjev, in izrazil mnenje, da bo novi francoski ministrski predsednik Poincaré nadaljeval gospodarska vprašanja, ki jih je prišel Briand z belgijsko vlado.

Kar se tiče udeležbe belgijske vlade na svetovni gospodarski konferenci v Genui, sta oba belgijska delegata izjavila, da zahteva Belgija kot pogoj ne samo garancije, da przna Rusija prodajne dolgove, ampak tudi obnovev in vzpostavitev belgijskih trgovine v Rusiji. Belgija je investirala v ta poljetja približno tri in pol milijona zlatih frankov.

Politične beležke

+ Preiskava v Šibeniku. Naša komisija, ki je bila poslana, da preišče vzroke šibeniškega incidenta, nadaljuje svoje izvide. Sobotni seji komisije sta prisostvovala tudi italijanski konzul v Šibeniku in italijanski delegat. Naša komisija ima v rokah nepobitne dokaze, da so povzročili incident Italijani. Italijanski konzul je predložil rezultat svojih poizvedovanj. Vojna ladja »Massala« je zapustila luko in križari pred Larino.

+ Diplomati pri Ninčici. Kakor poročajo iz Beograda, so večeraj dopoldne posetili zunanjo ministra dr. Ninčiča francoski, češkoslovaški, bolgarski in španski poslaniki in dopisniki londonskega »Morningpost«.

+ Posl Jovan Jovanović. Član zemljoradniške stranke in bivši poslanik v Londonu, je na ponedeljkovi seji narodne skupščine v debati o vladni deklaraciji obširno razpravljal o naši notranji politiki, zlasti tudi o hrvatskem vprašanju. Omenjal je brezuspeli Vesničev poskus, pomiriti in spraviti Hrvate, kar naj bi pospešil zlasti regentov obisk v Zagrebu. Izdal pa vse skupaj ni nič in ravno regentov obisk je pokazal, da so bili v Beogradu glede Hrvatov preoptimistični. Obširno je govoril Jovanović tudi o zunanji politiki, v kateri je poudarjal velik pomen pogodbe s Češko in Romunijo, ki se poglubi sedaj še s kraljevo poroko, ob enem pa opozarjal na usodne posledice rapalske pogodbe, ki je zaslužila velik del naših rojakov in ki tvori zato stalno zapreko med nami in Italijo. H koncu se je povrnil Jovanović še enkrat k razmeram na Hrvatskem in izrazil svoje prepričanje, da bi moglo prinesiti remeduro in srbsko - hrvatsko spravo edino nove volitve.

+ O prvi seji zagrebškega občinskega sveta piše zagrebška »Slobodna Tribuna«, da je bila najsmotnejša, ki se je sploh kdaj vršila, a ob enem najzanimivejša za politiko hrvatskega bloka. Ze sama demisijska voditelj bloka Radića, Šurmina in Košutića pomenja norčevanje iz volitev, ki so naselili blokaški listi, a sedaj ti voditelji lepo odstopajo, ko so volilec od njih pričakovali, da bodo v občinskem svetu delali za interese Zagreba. »Tribuna« se čudi, kako morejo biti v društvu blokašev nekdanji naprednjaki, ki so nekdanj uživali v hrvatskem narodu največji ugled samo radi tega, ker so se borili proti protisrbski in protihrvatski politiki sedanjih svojih zaveznikov Košutića in Prebega.

+ Samostojna bosanska radikalna stranka? Večerašnja beogradska »Pravda« poroča iz Sarajeva, da namerava bosanski radikalni ustanoviti svojo lastno skupino. Glavna točka njihovega programa je rešitev agrarnega vprašanja in boj proti muslimanom. Na ta način upajo pridobiti za svojo stranko mnogo Srbov, ki so se držali sedaj po strani vsled zveze med muslimani in radikali.

+ Nova blamaža »Napreja«. Za glasilo socialistične partije velja, odkar je izumilo duhovito metodo, kako si slovanski proletarijat lahko prihrani na dan najmanj 166 ur, ona stara »nulla dies sine linea«, ali po domače: ne mine dan brez blamaže. Večerašnji zopet v duhoviti politični beležki vprašuje, zakaj nismo poročali o znamenitem govoru predsednika skupščine dr. Ribarja, ki da je strahovito obsodil našo notranjo in zunanjo politiko z našo armado vred. »Napreja« sicer ne ve natančno, ali ni bil ta Ribarjev govor morda le diplomatična poteza, vendar smatra naš molk za več nego sumljiv. Mi ponizno odgovorjamo: Res nismo objavili Ribarjevoga govora. Vzrok je pa globlji in ne tehtnejši nego si »Napreja« domisluje. Ribar namreč sploh ni govoril. To kar »Napreja« citira kot Ribarjeva izvajanja, so, kolikor moremo prosoditi, odlomki iz govora črnogorskega republikanca Gjonovića v seji parlamenta 16. t. m. »Napreja« naj v bodoče pazno čita liste, kajti, kakor pravi sam v svojih Utrinkih: Nj dovolj, da zna človek čitati, temveč važno je, da razume kaj čita. Mi se resno bojimo, da bo sicer »Napreja« kmalu moral prihraniti svojim bralcem še več nego 166 ur na dan...

+ Zagrebški župan pri pokrajinskem namestniku. V ponedeljek predpoldne je obiskal novoizvoljeni zagrebški župan arhitekt Heinzel pokrajinskega namestnika Demetrovića, da so mu predstavi. Župan Heinzel je ostal pri namestniku celo uro, kar je vzbudilo v Zagrebu splošno pozornost in rodilo najraznovrstnejše komentarje, dočim župan zatrjuje, da se je s kakal ves razgovor samo vprašan, ki so v zvezi z upravo mestne občine.

+ Baron Škrlec črtan kot častni meščan v Karlovcu. Na zadnji seji je občinski svet v Karlovcu soglasno sprejel predlog, da se nekdanji hrvatski ban laron Škrlec črta kot častni meščan mesta Karlovca, ker je v Budimpešti sodeloval pri slavnosti, na kateri so se je vzklikalo »Živio kralj Karel!« in ker spala danes med budimpeštanske karliste.

Po svetu

— Predsednik Harding in evropska politika. Predsednik Harding je izjavil v beli hiši, da demisijsa Brianda ne bo v ničemer škodovala washingtonski konferenci. Glede angleško-francoskih pogajanj za zvezo, je izjavil, da bo Francozom vse dobrodošlo, kar bo v stanu zavarovati državo pred zunanjimi sovražniki. Predsednik Harding še ni ničesar določil glede udeležbe Amerike na genovski konferenci.

— Irski Kraljevi dekret splošne amnestije za politične zločince je izzval v Dublinu veliko radost. Mnogi, ki se je zbrala na dan amnestije pred montiojsko ječo in je živahno akklamirala izpuščene. Nad 350 zaprtih sinajnovcev so izpustili iz ječ. Na večer amnestije so priredili Dublinčani narodnim mučenikom lepe slovesnosti in pojedine. — Ta teden odhajajo angleške čete iz Irse, — Irski je sedaj mirna, izjemo dela samo še Belfast, kjer se večni poboji še vedno nadaljujejo. Poveljniki angleških čet v Belfastu je izdal razglas, v katerem preti požarjati vse one hiše, iz katerih bi Irci streljali na angleške vojake.

— Anarhistični kongres proti ruski diktaturi. »Federacija« komunističnih anarhistov Nemčije je sklicala med Božičem in novim letom v Berlin internacionalen anarhistični kongres, ki je zboroval — seveda tajno — ob udeležbi 40 zastopnikov iz inozemstva. Kongres je med drugim sprejel resolucijo, o kateri je bila informirana tudi javnost in ki se glasi: »Internationalni anarhistični kongres, zbran koncem leta 1921 v Berlinu, ugotavlja z za-ovoljstvom, da so anarhisti vseh dežel nasprotniki vsake diktature. Dogodki v Rusiji so anarhistična naziranja o diktaturi le potrdili. Anarhisti poudarjajo odločno, da so proti vsaki diktaturi, pa naj jo izvaja kdorkoli.«

— Vprašanje Vilne. Oficialni rezultati plebiscita v Vilni še niso znani. toda gotovo je, da bodo imeli roljaki veliko večino in poljski listi že zahtevajo aneksijo. Vendar pišejo londonske »Times«, da poljska vlada ni preveč navdušena za izvedbo priključitve Vilne Poljski, ker se boji večnih nemirov.

— Začasna kitajska - japonska pogodba. Kitajska in Japonska sta sklenili dne 15. t. m. precej nejasno stilizirano pogodbo, ki določa, da se odpre Cing - tau in vse zemlje Kiaučou svetovnemu trgovinskemu prometu za vse države enako. Ta pogodba je čisto provizorna značaja in bo v veljavi dotlej, dokler se ne sklene med Kitajsko in Japonsko splošna pogodba. Glede odprta imenovanih luk in ozemlja za splošni promet gre glavna zasluga antanti, ki je to energično zahtevala. Obe državi bosta sklenili v kratkem v Washingtonu še posebno pogodbo, ki se bo tikala izključno samo vprašanja Šantunga.

— Prepoved zabav v Rusiji. Ruski vlada je prepovedala vse javne pretpustne zabave. Svoj sklep utemeljuje z gospodarsko in socialno krizo, v kateri se nalaja Nemčija še danes.

Sokolski vestnik

Jugoslovanski sokolski savez. Seja finančnega odseka se vrši v petek dne 20. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih Saveza v Narodnem domu. Prosimo točne in polnoštevilne udeležbe!

Sokol II v Ljubljani sklicuje za četrtek dne 19. t. m. točno ob 8. uri zvečer v telovadnici na realki informativni sestanek članstva za sestavo kandidatne liste za občni zbor, ki se vrši dne 22. t. m. — Pridite vsi!

Za »Sokola« v Dolni Lendavi sta darovala g. Josip Tomšič, ravnatelj Slovenske banke, 100 kron in ga. Pirc, soproga upravnika carinarne, 40 kron. Iskrena hvala darovalcem!

USMILITE SE NAŠIH PTIČIC.

Debela snežna odeja, ki pokriva sedaj hrib in dol, je prisilila naše ptice, bevkale, da so se približale sloveškim bivaljškim, proseč vsaj malo hrane, da se ubranijo lakote in smrti. Šolski otroci so pobrali že mnogo poginulih taščic in šinkovcev, ki nimajo potrebne hrane in umirajo v snegu in mrazu. Usmilit se ubogih pticic in potesajte jim na primernih krajih drobtinice in zrnja!

Prosvefa

NAR. GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

Drama.

Sreda, 18. jan.: »Gardist«. C.
Četrtek, 19. jan.: »Revizor«. Izv.
Petek, 20. jan.: Zaprtlo.
Sobota 21. jan.: »Revizor«. B.
Nedelja, 22. jan.: Popoldne ob 3. uri »Petterkove poslednje sanje«. Izv.
Nedelja, 22. jan.: Zvečer ob 8. uri »Pohušanje v dolini šentflorjanski«. Izv.
Ponedeljek, 23. jan.: »Revizor«. E.
Torek, 24. jan.: Zaprtlo

Opera.

Sreda, 18. jan.: »Faust«. A.
Četrtek, 19. jan.: »Evangelin«. D.
Petek, 20. jan.: »Labodje jezero«. B.
Sobota, 21. jan.: »Trubadur«. E.
Nedelja, 22. jan.: »Tosca«. Izv.
Ponedeljek, 23. jan.: Zaprtlo.
Torek, 24. jan.: »Trubadur«. C.

Časopis za zgodovino in narodopisje. (Izdaja zgodovinsko društvo v Mariboru. Urejuje prof. Fr. Kovačič. XVII. letnik. Snopič I. Maribor 1922). Ne izvajajo več mnoge naše znanstvene publikacije, a mariborsko Zgodovinsko društvo se s svojim organom rije skozi časov sile ter je sedaj izdalo prvi snopič svojega 17. letnika, in sicer z zelo zanimivo vsebino. Prof. Kovačič objavlja v celoti govor, ki ga je imel Slomšek pred 100 leti (1821.), ko je v Celocu otvarjal svoj kurz slovanskega jezika. »Solnce se bo prej vrtele okoli zemlje, kakor se bo Slovaustvo izpremenilo v kak drug narod«, je rekel Slomšek. G. Skrabar razpravlja o kultu perzijskega boga Mitre v Rušah, učitelj Pavel Košir iz Prevalj podaja podatke o ljudski medicini na Koroškem, župnik Vrhovnik pa o slovensčini v Slovenjgradu v 17. in 18. stoletju, a prof. Kovačič o narodni noši na Murskem polju pred 100 leti ter debatira proti znanemu nemškemu univ. prof. Luschn-Ebengreuthu, ki je izdal politično agitacijski spis v nemškem in angleškem jeziku: »Die Zerreissung der Steiermark«. Zgodovinsko društvo v Mariboru izda tudi v kratkem času »Historično slovnico slovenskega jezika« v treh ali štirih snopičih; prvi snopič izide prav kmalu in bo stal 10 dinarjev. Naročniki naj se oglašajo pri Zgodovinskem društvu v Mariboru. Mi najpojeleje priporočamo društvu in njegov časopis, ki je ob enem glasilo mariborskega in ptujskega Muzejskega društva.

Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino. Izdajajo in urejajo F. Kidrič, R. Nahtigal, Fr. Ramovš. Prva dva snopiča III. letnika sta pravkar izšla in prinašata sledečo jezikoslovno vsebino: R. Nahtigal, »Instrumental sing. fem.-oj«; — P. Skok, »Ogleč i Celje«; Fr. Ramovš: »Celje«; J. Kelemina, »Slovarski doneski«; A. Bajec, »O prvotnem slovenskem naglasu v rezijskemu narčju«; Fr. Ramovš tolmači besede: desten, res, nejeveren, jez, jezero, nismenem, tečen in virji ter krajevno ime Kobarid; R. Nahtigal, »Prisuha — prešušstvo«. — Prihodnja dva snopiča bosta izšla poleti in bosta imela literarno-historično vsebino. Časopisa III. letnik stane 20 dinarjev; kdor si ga naroči, naj javi svoje ime upravnštvu Časopisa v Ljubljani, univerza.

Kvartet Zika. Od danes naprej so v predprodaji v pisarni »Glasbene Matice« vstopnice za III. komorni večer kvarteta Zika dne 23. t. m., katerega moramo pristevati z vso resnostjo k enemu najlepših umetniških udruženj zadnjih let. Uspehi, katere je v zadnjem času žel kvartet Zika v Pragi in na Dunaju, so nam porok, da bo ta komorni večer najlepša prireditve v letošnji koncertni sezoni. Sedež v dvorani so po 15, 12, 10, 8, in 6 dinarjev, na galeriji po 6 dinarjev. Stojišča po 3 dinarje, dijaške vstopnice pa se oddajajo le proti izkaznici po 2 din.

Društvo »Soča« v Ljubljani naznanja, da predava v soboto dne 21. t. m. ob četrtn na 9. uro zvečer v salonu hotela »Lloyd« g. dr. A. Glonar »o Simonu Gregorčiču«. Vstop prost.

Srečko Koporec: Trije mešani zbori. V »Umetniški založbi Treh labodov« v Ljubljani so izšli trije mešani zbori Srečka Koporca. Cena 16 kron. Pri naročitih po deset in več eksemplarjev stane izvod 12 kron.

Zagreb in Mollere. Uprava zagrebškega gledališča je poslala povodom svečanosti Mollerjeve tristoletnice dne 15. t. m. pariski »Maison de Mollere« (Comedie Française) brzojavko: »Hrvatje so ljubili Mollerja še ko je živel: knez Frankopan ga je leta 1670. prevzel v ječi, predno je šel na morišče. V Dubrovniku so igrali Mollerja že začetkom 18. stoletja. Nocoj proslavlja tudi jugoslovanski narod največjega genija francoske dramske umetnosti z »Meščanom plemičem«.

Prosvefno delo na Koroškem. Izobraževalno društvo v Železni Kaplji si je nedavno izvolilo nov odbor. Društvo nabira sedaj nove člane ne le med Slovenci v Železni Kaplji, ampak tudi v Rebrach in Obirski. Uredilo si je tudi knjižnico ter pridno izposojuje slovanske knjige in to vsako nedeljo od 11. do 12. ure.

Jugoslovanska komorna glasba na Dunaju. Dne 18. t. m. prirede člani dunajskega Göttesmannovega kvarteta ter pianist Emerich v dvorani »Musikvereina« na Dunaju koncert, na katerem bodo izvajali sama Dubrovničeva dela, med njimi komade: »Serenada mojega življenja«, »Naša Lelja«, »Divertissement« za violo in klavir, »En famille« za violino, cello in klavir ter godalni kvartet »Pesem sorodnih duš«.

Mazel v Novem Sadu. Iz Novega Sada poročajo: Tukaj se ustanovi v kratkem muzej za Voljodino. V mestni proračun za tekoče leto je v ta namen uvrščena postavka v znesku 25.000 dinarjev.

Zagrebški koncerti. Dne 15. t. m. je koncertirala v Zagrebu dvojica Trost. Na programu je bila poleg Saint-Laensovega koncerta in Novakove »Balade« tudi Ružičeva sonata op. 67. Listi hvalijo Antona Trosta, o gospe pa se izražajo manj povoljno. — V nedeljo je koncertiral v Zagrebu tudi koncertni pevec Marijan Majcen, ki je pel Glorandijeve, Schumannove, Konjuičeve, Širline, Dvořakove, Puccinijeve, Božetove in Cajkovskega pesmi šolano in razumno, toda s šibkim glasom. Listi hvalijo njegov piano. — V ponedeljek bo koncertiral v Zagrebu komorni pevec Franjo Steiner. Pel bo Schubertove, Straussove, Loewejeve in Wellowe pesmi s spremljevanjem klavirja.

Schmitzlerjev »Reigen« je dunajska policija zopet dovolila uprizorjati. Kakor znano je prišlo lani pri prvih predstavah »Reigna« na Dunaju do hrupnih demonstracij, zaradi česar je policija prepovedala uprizorjati to delo. Letos pa je policija »Reigen« na rekurz ravnatelja Bernana zopet dovolila.

Nordenskiöld na Dunaju. Slavni preiskovalec arktične zone, dr. Otto Nordenskiöld se mudi te dni na Dunaji, kjer bo imel v lokalni »Društva dunajskih geografov« predavanje o svoji ekspediciji v Patagonijo.

Sport

Zimske sportne prireditve

Sportna zveza priredi v letošnji sezoni sledeče zimskosportne tekme:

Dne 29. jan. drsalna tekma na Bledu in smučka tekma Mrzli Studenec (post. Boštini) Bled.

Dne 2. febr. Sankaška tekma za prvenstvo Bohinja v Bohinju.

Dne 5. febr. Sankaška tekma za prvenstvo Jugoslavije v Bohinju.

Dne 12. febr.: Smučka tekma v terenu za prvenstvo Slovenije v Bohinju.

Dne 19. febr. Smučka tekma v skokih za prvenstvo Jugoslavije raz skakalnice v Bohinju.

Dne 26. febr. Smučka tekma v terenu za prvenstvo Jugoslavije na Planinci pri Kranjski gorli.

Podrobnejši razpisi bodo v »Sportu«, ki izide dne 25. t. m.

Vse sportnike opozarjamo že danes, da goje vztrajno treninge. —

Sportna zveza.

Zimski trening S. K. Ilirije v Ljubljani. Trening v Nušakovji jahalnici v Trnovem je razdeljen sledeče: torek in četrtek (v »Sportu« se je pomotoma objavilo petek) točno ob pol 19. uri nogomet, sobota atletika in ženski odsek, v nedeljo ob 15. uri naraščaj. — Opozarja se zlasti igralce tekmovalnih moštev, da je treba v ozirom na bližnje tekme redno posečati vse nogometne treninge.

Teoretični smučki tečaj za novince se bo vršil dne 19. t. m. ob osmih zvečer v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Vabimo vse novince, da se zbere točno ob napovedani uri in pridejo če mogoče v polni smučarski opreml in opravi s smučmi in palicami vred, da se natančno pomeri smuč, odpravijo nedostatki ter opozore novinci na vse, kar je treba urediti že pred praktičnim vežbanjem v terenu, tako da se ne bo izgubljal čas po nepotrebnem prvi dan pri praktičnem vežbanju. — Sportna zveza.

Smučki za udeležence smučkega tečaja v Ljubljani, katere razdeli Sportna zveza danes med 15. in 16. uro pri g. Gorcu, Gosposvetna cesta 14, dobe posamezniki le z legitimacijami svojih klubov ali drugimi verodostojnimi izkaznicami ter proti jamstveni izjavi za smuč. Odškodnine za obrabo smučji je treba položiti 10 dinarjev, eventualne poškodbe se bodo morale posebej plačati. Opozarjamo pa, da je tečaj sam popolnoma brezplačen. — Sportna zveza.

Reprezentančna nogometna tekma med Italijo in Avstrijo se je vršila v nedeljo dne 15. t. m. v Milanu. Končala je neodločeno z rezultatom 3:3. Dunajčani, ki so igrali za Avstrijo, sicer niso bili v najboljši sestavi, ker se nahajata dva najboljša kluba, »Rapid« in »Sportklub«, na lastnih inozemskih turnejah, vkljub temu pomeni doseženi rezultat za Italijane lep uspeh, ker do danes na tem polju niso odnašali posebnih favorik. Tekma je pomembna tudi zato, ker je bila po vojni prva reprezentančna tekma med obema državama.

Dunajska »Ostmark« je igrala dne 14. in 15. t. m. v Zagrebu in dosegla vkljub temu, da na Dunaju ne velja kot eno najboljših moštev, prav lepe uspehe. V soboto je točila zagrebško »Ilirijo« z 10:0, v nedeljo pa prvaka »Gradjanskega« z 2:0. Poraz Gradjanskega je javnost malo presenetil. Pojasnjujejo ga s tem, da se nahaja klub v nekaki prehodni fazi, ker je nedavno dobil novega trenerja, ki uvaia nov sistem igre. Zagrebške tekme so bile posebno zanimive, ker so se vršile — menda prvič pri nas — na snegu. Nogometaši hvalijo, da je steptan sneg za igro prav ugoden teren, ki ne zaostaja za travo poraščenim prostorom.

Kolesarska Ilirija v Ljubljani sklicuje za četrtek dne 19. t. m. ob 8. uri zvečer sestanek v Prešernovo sobo restavracije »Novi svet«. Na dnevnem redu je razjasnjenje diferenc, nastalih v klubu. Udeležba je dolžnost vsakega člana.

* Šestmesečni parastos za ministrom Draškovićem. V saborni cerkvi v Beogradu se je vršil včeraj dopoldne šestmesečni parastos za ministrom doktor Draškovićem, kateremu so prisostvovali člani vlade, poslanci in številno občinstvo.

* Smrtna kosa. V deželni bolnici v Ljubljani je umrla ga. Marija Jerše. Pogreb bo danes, ob 14. uri iz bolnice. — Na Krki je umrla Karolina Lobe, v kopališču v Naubehu na stavbenikova stopnja ga. Emilija König.

* General Wrangel v Slavoniji. Kakor nam iz Beograda poročajo, se general Wrangel ne bo nastanil v Sremskih Karlovcih, ker tam ni primerne stanovanj, marveč v Starem Futoku na sekvestriranem posestvu grofa Rudolfa Choteka.

* Redukcija uradnikov gozdarske stroke. V ministrstvu za gozde in rudnike je že sestavljen seznam reducirane oseba. Posebna pozornost se posveča redukciji števila gozdarskih uslužbencev; istotako je zmanjšano na minimum število čuvajev in gozdnih paznikov. Pričakuje se še poročilo iz Slovenije in južne Srbije, nakar bo definitivno reduciranje izvršeno in predloženo v končno odobrenje.

* Vsakemu svoji Ljubljanski župan g. dr. Perič je socialni demokrat in še ni dolgo advokat. Ker je po vrhu danes še sramec in se mu pred letom dni ni sanjalo, da postane kdaj načelnik slovenske metropole, je umerno, da dosega ni imel ravno reprezentativnega stanovanja. Vsak pa mora priznati, da gre reprezentantu velikega mesta tudi primerno stanovanje, v katerem lahko sprejema svoje goste, ki so mnogokrat tudi iz tujine. Zato se nam je zdelo povsem v redu, da si je pustil g. župan, ki se vrh tega v kratkem poroči, od svojega stanovanjskega urada nakazati sredi mesta lepo, moderno in reprezentativno stanovanje. Očitno se je zdelo to samoumevno tudi sodrugom okrog »Napreja«, ki proti temu nakazilu niso protestirali, čeprav mora mnogo proletarcev, ki so že leta in leta poročeni in imajo kopo otrok, še vedno zmrzovati v vagonih in barakah. — Včerajšnji »Naprej« pa poroča, da je vlada naročila za reprezentanta vse naše države, za kralja, posebni dvorni vlak, kakor ga ima danes glavni vsake civilizirane države. Čeprav je to za vsakega razrednega človeka gotovo vsaj tako utemeljeno in opravljeno, kakor da dobi Ljubljanski župan primerno stanovanje, pa vendar psuje »Naprej« na vlado in binavsko kriči o krivici, češ kralj se bo vozil v udobnem dvorskem vlakcu, vi delavci pa se boste garali v naše rudniške šote dalje na onih »malih šarabankah«. O pamet, pamet...

* Orožniški certifikatisti. Prejeli smo: Leto 1920/21 je prakticiralo pri delu pri sodišču v Ljubljani 11 orožniških certifikatistov, od katerih je napravilo ob koncu tečaja samo 6 prvi pisarniški in zemljeknjiški izpit. Ti reveži, od katerih je bila večina oženjena, so doprinesli z obiskovanjem tega tečaja pri njih skromni plači velike gnotne žrtve. Živeti so morali za časa prakse večinoma ločeni od družine, razen tega pa so imeli še velike stroške z nakupom učnih knjig ter drugih učnih pripomočkov. Stopili pa so v ta uradniški tečaj z upanjem, da njih trud ne bo zastojal, da se jih v slučaju uspešnega izpita namesti ter da dosežejo to, do česar imajo po zakonu pravico. Vendar pa temu ni bilo tako. S 13. junijem 1921 je bilo razpisanih 15 uradniških mest pri različnih sodiščih v Sloveniji. Ko pa je prišlo do polpolnitve teh mest, se je namestilo le tri certifikatiste in sicer iz tečaja 1920/21 samo enega, druga dva pa sta morala biti še iz prejšnje dobe, kajti teh ne poznamo. Čudimo se, da sodišče pri polpolnitvi razpisanih mest ni upoštevalo certifikatistov v večjem številu, dasi imajo po zakonu pred drugimi prednost in so bili certifikatisti do sedaj tudi, kar se splošno priznava, vedno marljivi in strogo disciplinirani uradniki. Nasprotno pa so bile, kakor smo čitali, nameščene celo za izvršne uradnike osebe, katere nimajo nobenih uradniških izpitov, kar izpričuje, da je bilo sodišče primorano seči tudi po manj kvalificiranih prosilcih pri pomanjkanju onih z uradniškimi izpiti. Ali je imelo sodišče kakšen mitljaj od vojaške, oziroma orožniške oblasti, naj certifikatistov ne jemlje? Ze mogče. Toda ako se je delalo pod takimi vplivi, potem je zakon iz leta 1872 popolnoma iluzoričen in je najboljše, da ga vržemo v koš, preden je razveljavljen. Upamo, da bo sodišče v prihodnje pri polpolnitvi razpisanih mest namestilo še teh par certifikatistov, ki imajo izpite, ker so itak zadnji. Vojaška, oziroma orožniška oblast je namreč kar na lastno pest brez ministrskega sklepa razveljavila dotični zakon iz leta 1872 ter ne pusti nikogar več v pravo civilno oblastov.

* Železniška zveza z morjem. Prejeli smo: Po časopisnih poročilih je ob priliki ankete o projekciji železniški zvezi z morjem dne 29. decembra 1921 podal g. inž. Müller-Petrič izjavo, ki jo smatrajo v obče kot izjavo Sekcije Ljubljanske Udruga jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov. Ker Sekcija ni nikogar pooblastila, da nastopi pri tej anketi v njenem imenu, more izjava g. inž. Müller-Petriča veljati le kot privatno mnenje njegovo, oziroma neaterh članov Kluba železniških inženjerjev v Sekciji.

* Dinarski račun za poštno ravnanje. Poštno in brojavno ravnanje naznanja, da bo sprejemalo račune od svojih dobaviteljev, trgovskih trgov, obrtnikov ter računov za porabo električnega toka in plina odslej samo v dinarski valjavi, ker jih mora tudi računovodstvo vknjiževati v tej valjavi.

* Iz ptujskega občinskega sveta. Ptujski občinski svet je imel preteklo soboto svojo prvo redno javno sejo. Na dnevnem redu je bila predvsem volitev odsekov. Sporazumno je bilo določeno, da dobe v pravem odseku, ki šteje 10 članov, JSDS 4, JDS in NSS po 3 člane; v upravnem odseku, ki šteje 12 članov, je dobila JSDS 6, JDS 4 in NSS 2 člana. Izvoljeni so bili v pravni odbor od JDS: Klemenčič, dr. Senčar in dr. Stuhar, v upravnem odsek: dr. Fermeve, Lenart, Mahorič in Zelenko. O prodaji mestne vojašnice je poročal dr. Senčar. Vojašnica, katero kupuje vojni erar, je bila cenjena na 7.752.000 kron. Občinski svet je eventualni prodaji pritril s pristavkom, da mora biti kupnina v najslabšem slučaju cenilna vrednost. Obenem je bil sprejet tudi predlog, naj stopi mestna občina z erarjem v pogajanja v svrhu eventualnega nakupa velike in dominikanske vojašnice.

* Strajk bančnih uradnikov v Sarajevu. Javljajo nam iz Sarajeva: V nedeljo zvečer je organizacija bančnih uradnikov imela zborovanje, na katerem je proglašala svojo solidarnost z uradniki muslimanske centralne banke. Spor med upravami bank in uradniki je nastal zaradi tega, ker so banke zahtevale dvakratno dnevno frekvenco, uradniki pa so se temu protivili. Uradniki so sklenili, da v torek ustavijo delo v vseh denarnih zavodih v znak protesta in solidarnosti.

* Podporno društvo slepih v Ljubljani. Wolfova ulica 12, se najskrajneje zahvaljuje vsem plemenitim darovalcem, ki so povodom božičnih praznikov pripomogli odboru, da je mogel razdeliti med vse svoje redne člane po 350 kron kot prvo novoletno podporo.

* Zima v Liki. Iz Gospića se brzojavno poroča: V Gospiću in okolici je snežilo tri dni. Snega je poldrugi meter visoko. Ceste in pota so neprehodna, vsak promet nemogoč. To je prava katastrofa za siromašno ljudstvo. Lansko leto je bila suša in elaba letina. Pomanjkanje krme je veliko, a ker je zapadel sneg, se živina ne more goniti na planine. Cena živini silno pada. Siromašno ljudstvo je v velikih skrbih.

* Tat v redakciji. Pred dvema mesecema je izginilo iz naše redakcije več rokopisov, o katerih smo potem izvedeli, da se nahajajo v rokah političnih nasprotnikov. Vključ natančnim poizvedbam se nam takrat ni posrežilo ugotoviti, kako so mogli dotični (v ostalem brezpomembni) rokopisi priti v nepoklicane roke, ker se rokopisi vsak dan takoj po izvršeni korekturi unčujejo. Po naključju smo sedaj doznali, da je dotične rokopise ukradel iz naše redakcije odnosno korektorske pisarne neki Zupanc, ki pravi, da je djal trg. akademije in ki je nekaj časa opravljal pri »Jutru« korektorski posel. Pred omenjenim Zupancem svarimo.

* Volkovi v Srbiji in Bosni. Ministrstvu notranjih del so došla poročila, da so vsled trde zime v mnogih krajih pojavile cele črede volkov, ki ogrožajo živino in ljudi. Tako je te dni čreda volkov napadla selo Čičevico na Kosovem polju. Deset seljakov je bilo od volkov nevarno ogroženih. V selu Maričevu pa so volkovi ogrižli 4 seljake in 3 žene. Ker se sumi, da so bili volkovi stekli, so bile ogrožene osebe odposlane v Pasteurjev zavod v Nišu.

* Slepjarje v carinarstvu. Iz Beograda poročajo, da so v bitoljski carinarnici prišli na sled velikanskim sleparjam. Deficit znaša 6 milijonov dinarjev. Dosedaj sta bila aretirana dva carinarska uradnika. Preiskava se nadaljuje.

* Čudna smrt. Mariborski rešilni postaji se je te dni prijavilo, da sta v svojem podzemskem brlogu pri Pobrežju rasturila stara beraska zakonca. Ko je zdravnik prišel v dotično klet, je našel ženo že mrtvo na revni postelji; z eno roko je krčevito držala za svojega še živega moža, ki je bil zalet od kapi. Zdravnik je ugotovil, da je žena umrla vsled zavrtitja alkohola. Mož nesrečne žene je 70letni beaž Franc Riter.

* Velika tatvina v Zemunu. Preteklo nedeljo popolne je bil v Zemunu okraden trgovec Stevan Kremenac. Okradla ga je njegova služkinja, ki je šla nekoliko dni prej stopila v njegovo službo. Ko trgovčeve robljine ni bilo doma, razsekala je zaklenjen omaro s sekuro ter si prilastila okoli 200.000 dinarjev gotovine, zlatnine in perila. Služkinja je potem stanovanje zaklenila ter izginila neznano kam.

* Male tatvine. Pred sodnijo je bilo Jakob Mrzlekarju ukraden damsko kolo, tvrdki »Alko« pa na kolodvoru zaboji, v katerem je bilo 75 steklenic konjaka.

* Velik požar v Osijeku. V noči od petka na soboto je v osješki tovarni pohištva »Danica« izbruhnil požar. Zgorela je vsa delavnica s stroji in materialom vred. skladništvo s pohištvo in dva konja. Ognjegascem je moralo priti na pomoč vojaštvo. Sumi se, da je zažgala zlobna roka. Škoda znaša poldrugi milijon kron.

K zahrbtnemu umoru orožnika Maverja v Brežicah nam naknadno poročajo še sledeče:

V nedeljo popoldne se je neumornim orožnikom slednjič posrečilo, da so aretirali še zadnjega izmed bestialnih morilcev, to je mlajšega Varlečevega sina, ki je zvalil nesrečnega orožnika v zasodo in ga tam zgrabil zahrbtno od zadaj, tako da so ga mogli drugi pobiti in ubiti.

Tako se nahaja sedaj pod ključem vseh devet do sedaj znanih morilcev in njihovih sokrivcev. Aretirani so: stari Varlec, njegova hči, ki je odstranila sledove umora, oba njegova sina, blasec Kostanjšek, neki Cerjak in trgovski pomočnik Varlec, sorodnik gori imenovanih. Vseh teh zadnjih pet se je dejansko udeležilo umora. Dalje je aretiran posestnikov sin Križančič z Bizelskega, ki je vedel o zločinu, a o njem molčal, ter neki Levstik, ki je čakal s sekuro v veži, da bi pobil orožnika, ako bi prvim napadalcem ušel. Na Levstika zvrčajo drugi krivci glavno krivdo, češ da je on umor zamislil in aranžiral.

Aretrirani morilci in njihovi sokrivci bodo počakali obsodbe v zaporih okrožnega sodišča v Celju. Razburjenje med prebivalstvom brežiške okolice radi zločinskega umora se še vedno ni pogoilo, to tem bolj, ker je zločin nad orožnikom Maverjem v toku dveh mesecev že četrti umor v tukajšnji okolici. Zato zahteva javno mnenje soglasno, naj se zločinci kaznujejo aksemplarično z največjo po zakonu dopustno kaznijo, da se na ta način postavi jez vedno naraščajoči posurovelosti.

V žalostnem Maverjevem slučaju je treba priznati vse priznanje orožnikom, ki so napeli vsi moči, da so v tako kratkem času — v dveh dneh — izsledili in polovili vse krivce.

BOLNIŠKA BLAGAJNA TRGOV- CEV IN TRGOVSKIH NASTAV- LJENCEV.

Trgovsko-bolniško in podporno društvo v Ljubljani, ki obstoja že od leta 1835, je na svojem zadnjem obnem zboru sklenilo izpremembo svojih društvenih pravil glede bolniškega zavarovanja.

V zmislu spremenjenih pravil zamore postati član društva vsak trgovski uslužbenec brez razlike na spol, starost in zdravstveno stanje, ki stanuje na slovenskem ozemlju in se prišteva v zmislu trgovskega zakona k trgovskemu pomožnemu osebju. Po dosedanjih pravilih je bil sprejem omejen le na popolnoma zdrave, ne nad 40 let stare, moške osebe trgovskega stanu, ki so stanovale v Ljubljani. Za sprejem iz ostalega ozemlja Slovenije je bilo treba posebnega dovoljenja občnega zbora.

Celokupna članarina je za redne člane v spremenjenih pravilih določena s 24 dinarji, in sicer odpade osem dinarjev na delodajalca in šest dinarjev na delojemalca. Mesečni zavarovalni prispevek, ki je za praktikante in učence določen na tri dinarje, pa plača delodajalec.

V ostalem se dajate trgovskega društva ujemajo s istimi okrajne bolniške blagajne v Ljubljani, v gotovih slučajih so pa člani trgovskega društva deležni večjih dajatev in večjih udobnosti kot člani okrajnih bolniških blagajn. Tako je n. pr. babiški honorar, ki znaša pri bolniški blagajni 18 dinarjev in za vsakega nadaljnjega rojenca devet dinarjev, določen v pravilih trgovskega društva na 40 dinarjev, eventualno pri nadaljnjih rojenjih na 20 dinarjev. Pogrebna je določena za redne člane društva na 600 dinarjev, kar odgovarja pogrebni, ki jo izplača bolniška blaga v dosedanjih najvišji, t. i. XIII. mezdni stopnji. Tudi za mrtvo-rojeno dete, dete do dovršenega četrtega leta, za nad štiri leta staro dete in za družinske člane je določena precej višja pogrebna kot pri okrajni bolniški blagajni. Redni člani trgovskega društva imajo v slučaju bolezni v zmislu pravil pravico do II. razreda bolnice, praktikantri in učenci pa do III. razreda.

Izprememjena pravila »Trgovsko-bolniškega in podpornega društva« v Ljubljani je pokrajinska uprava že potrdila, s čemer je bolniško zavarovanje trgovcev in njihovih nastavlencev na prav lep in modern način zagotovljeno.

NEMŠKA POLICIJA IN HIPNOTIZEM.

Pred kratkim je bil izvršen v Berlinu v neko veliko draguljarno vlom. Tatovi so odnesli s seboj skoro vse dragocene dragulje. Policija je zamen poskušala izslediti vlomilce, ki so morali biti jako informirani, ker niso ostavili za seboj nobenega sledu. Policija je bila opozorjena samo na to, naj pazi na tajna tržišča, kjer bi neznanci mogli prodati dragulje. Toda ti so odpovali raje v inozemstvo in prodali tamkaj uplenjene dragocenosti. Nedavno pa jim je policija prišla vendar na sled in sicer takole: javil se je neki človek, ki je pravil, da je mediji in da more v hipnotiziranem stanju odkriti razbojnike. Berlinška policija se je poslužila tudi tega sredstva in medij je v resnici v transu označil dve osebi, postavbo, leta in stanovanje. Policija je šla v navedeno hišo, izvršila preiskavo in našla mnogo ukradenih draguljev, kakor tudi oba vlomilca, ki sta bila takoj aretirana.

RIBARSKI TEČAJ NA BLEDU.

V dneh od 28. do 30. m. m. se je vršil na Bledu prvi tečaj za umetno ribogojstvo. Vodil ga je naš znani ribarski strokovnjak prof. Ivan Franke.

Na Bledu se nahaja še staro ribje vališče ob potoku Rečica. To vališče je dal ribarski odsek oddelka za kmetijstvo pri Pokrajinski upravi adaptirati ter opremiti z novimi modernimi, takozvanimi Scherbelhuberjevimi valilnimi aparati, v nekaterih bližnjih studenih pa napraviti vizorična vališča, tako da znaša kapaciteta cele naprave do pol milijona lker. Te blejske naprave so le začasne, ker se namerava zgraditi to leto nov moderni ribogoljni zavod v Bohinju z velikim vališčem za poldrug milijon lker in v primerljivi ribniki za odgojevanje ribjega zaroda. Načrti za to največjo ribogoljno napravo so že izdelani in zasiguran je tudi že potrební kredit. Iz tega centralnega zaroda se nameravajo zalagati vsa manjša lokalna vališča z ikrami, dočim bi se zarod dobavljala direktno ribarskim gospodarjem. Potrebno pa je, da se interesenti upoznajo temeljito in to tudi praktično z vsemi posli umnega ribogojstva. V to svrhu je sklenil odsek za ribarstvo pri oddelku za kmetijstvo prirediti večdnevne ribarske tečaje, katerih prvi se je vršil decembra na Bledu.

Naš izkušen prebogati ribarski nestor prof. Ivan Franke je obdelal s svojimi predavanji na tem prvem tečaju poleg splošnih nauk o ribah in ribogojstvu predvsem pridobivanje lker, njih umetno oplojevanje in valenje. Udeleženci so imeli priliko praktično spoznati vsa dela v ribjem vališču, osmukanje plemenk in samcev, vlaganje lker v valilnice, primerne regulirane vodnega dotoka itd. Končno se je gospod predavatelj dotaknil tudi vprašanja prepotrebne varstva naših ribjih vod in zatiranja škodljivcev ribarstva. Poslednji dan se je priredil kratak izlet k Savi-Bohinjski. Tu je videti mnogo grodrstič, posebno od postaje nizdol do mostu in pod jezum v Štengah.

Spomladi, ko pride čas za vlaganje zaroda v proste vode, se bo vršil drugi ribarski tečaj na Bledu, ki bo obravnaval v glavnem odgojevanje zaroda in umno gospodarjenje v ribjih vodah. Zeleti je, da se tega tečaja udeleže poleg kmetijskih in gospodarskih strokovnjakov tudi naši kmetovalci, ki imajo priliko in veselje udeleževati se na tem pri nas še sila zanemarjenem gospodarskem polju.

Novosadski žitni trg dne 16. januarja: Pšenica 1500 — 1520 K, ri 1160 — 1180 K, ječmen ozimni 1040 — 1050 K, bolje kakovosti 1100 — 1120 K, oves 950 — 980 K, koruza 1135 — 1140 K, moka št. 0 20 — 2050 K, krušna moka 1740 — 18 K, otrobi 740 — 760 K, fižol novi beli 1140 — 1160 K, stari fižol 1040 — 1060 K. Promet v blagu je zelo omejen, ker še železniški promet ni vzpostavljen.

Nove sladkorne cene v naših tvornicah. Naše tvornice sladkorja so ponovno povzale svoje prodajne cene. Sedaj stane: kristalni sladkor 50 K, sladkor v glavah 55 — 55,50 K, v kockah 60 K 1 kg pri nakupu celoga vagona. Ako se kupi samo pol vagona, se povzajajo te cene za 50 vinarjev pri 1 kg. Ako se kupi manj nego 50 metriskih stotov, a najmanj 10, se povzajajo cene za 1 krono pri 1 kg. — Kako tvornice to povzajanje cen zagovarjajo, nam ni znano, vemo pa, da je sladkorna industrija pri nas med onimi redkimi industrijami, ki dobro uspevajo. Izredno visoke dividende sladkornih tvornic nam to spričujejo in nas prepričujejo v tem, da je to povzajanje neopravičeno.

Izvorna izpričevala. Uporaba pogodben (minimalne) carnske tarife je dogovorjena na podlagi izvorne izpričevala, v katerem krajne oblasti potrjujejo, da je predmetno blago iz pogodbene države. Če pa izdajajo taka izvorna izpričevala krajne oblasti v ne-pogodbenih državah in potrjujejo, da je predmetno blago iz pogodbene države, se carini blago brez ozira na izvorno izpričevalo po maksimalni carinski tarifi. O tem smo že poročali.

Nov premogovnik. Pred kratkim se je začel izkoriščati premogovnik Časeva gora pri postaji Džek-u v Srbiji. Koplje se črni premog s preko 7500 kalorijami.

Dve novi tvornici v Novem Sadu. V Novem Sadu nameravajo osnovati tvornico za vžigalce in tvornico tkanin.

Angleži o našem rudnem bogastvu. Angleška revija »The Near East« prinaša članek v knjigi »Yugoslavias mineral resources«, ki jo je napisal g. Wray, ki je leta 1919 posetil našo državo kot član angleške ekonomske misije. Ta komisija je proučevala razmere v Jugoslaviji z ozirom na možnost investicij s strani angleške industrije in trgovine. Knjigo je izdal departement za prekmorsko trgovino. Po referatu gornje revije je knjiga dobro sestavljena. V njej se razpravlja, da je možnost za razvoj rudarstva pri nas velika, a da je odvisna od zadostnega kapitala. Knjiga ima tri dele. Prvi opisuje razvoj našega rudarstva, organizacije, položaj za časa vojne, izglede za razvoj, kolikor se tiče prometa, ureitev centrale za izkoriščanje vodnih sil in sploh izglede za podjetja. V drugem delu opisuje geološke odnose, a v tretjem podrobni pregled mineralov.

Pristojbina vizuma za potovanje v Madžarsko se je vžigala od 31 na 58 in pol dinarjev.

— Ponarejene lire. V Trzin se je pojavilo v zadnjem času mnogo ponarejenih bankovcev po 1000, 500, 100 in 2 liri. Opozorjamo na to, da imajo v italijanskim denarjem opravka.

— Proti prehitremu naraščanju češkoslovaške krone. Nemška osrednja industrijska zveza v Češkoslovaški je razpravljala o položaju, ki je nastal v gospodarstvu vsled naraščanja češkoslovaške krone. Zavzelo se je stališče, da je sicer naraščanje češkoslovaške krone pozdraviti iz gospodarskega ozra, a da ima prenatrjeno naraščanje in skakanje valute za posledico težke gospodarske škodo.

— Usnjarska industrija v Češkoslovaški je prišla vsled naraščanja češkoslovaške krone v težke stiske. Kupuje se zelo malo. Cene stalno padajo. Tako so padle cene za podplate te dni za 10 Kč pri kg. Usnjarska industrija za zmanjše in insolventi dveh večjih tvornic za čevlje, a se še pričakuje nadaljnje insolvence.

— Povišanje železniških tarif v Nemčiji. V Nemčiji se razpravlja o tem, da se s 1. februarjem ponovno zvišajo tarife za okrog 33 in eno tretjino odstotka. Blagovne tvornice, ki so se lani povzile povprečno (razred C) za 19kratno mirovne postavke, se povzajajo s 1. februarjem povprečno na 26 mirovnih postavk. Osebnine in prtljajne tarife se zvišajo s 1. februarjem za 75 odstotkov.

— Promet bankovcev v Avstriji koncem leta 1921. Po izkazu Avstro-ogrške banke je bilo dne 31. decembra v prometu 174.114.746.833 avstrijskih papirnatih kron. Od 23. do 31. decembra se je pomnožila množina bankovcev za vsoto 13.915.186.877 avstr. kron.

— Milijonske vloge ruske državne banke v Nemčiji. Iz Moskve poročajo: Državna banka je po 7 in pol letnem prekinitju zopet sprejela promet z nemškimi bankami, s tom da je naročila berlinskemu zastopniku, pri Nemški banki vplačati nekaj milijonov mark na tekoči račun, in je prvi ček v znesku 1 in pol milijona mark na Nemško banko že izstavila.

— Španjolska državna banka izkazuje dne 7. januarja v prometu 4.292.450.825 pososov papirnatega denarja.

— Gradnja ladij v letu 1921. Po neki angleški statistiki kaže razvoj ladjedelstva v letu 1921 v štirih najvažnejših državah sledečo sliko: Velika Britanija 1.696.272 ton (leta 1920 2.140.928), Zedinjene države 1.303.735 ton (leta 1920 2.743.067), Nemčija 622.762 ton (leta 1920 2.04.011), Japonska 424.284 ton (leta 1920 597.018). Ladjedelstvo je torej proti letu 1920 nazadovalo v Veliki Britaniji, v Združenih državah in v Japonski, a v Nemčiji je napredovalo za več nego 200 odst., tako da je Nemčija v letu 1921 na tretjem mestu. Pred vojno je bila Nemčija na drugem mestu.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 158.75 — 160, Bukarešta 215, Milan 1280 — 1287, London 1235 — 1238, Newyork kabel 289 — 293, ček 287 — 288, Praga 488 — 492, Pariz 3300 — 3295, Dunaj 4.05 — 4.10, Budimpešta 43 — 44, Švica 5625 — 5630, valute: dolarji 284 — 283,50, avstrijske krone 4 — 5, rublji 24 — 30, napoleoni 990 — 1020, marke 155 — 158, leji 200 — 220, lire 1270 — 1280, souvereign 1100 — 1200.

Banka za Primorje 720 — 780, Trg. obrtna banka 278 — 275, Hrv. eskomptna banka 765 — 770, Brodska banka 390, Jadranska banka 1170, Jugoslovenska banka 475 — 485, Ljub. kreditna banka 940, Slavenska banka 460 — 480, Frankeliona 5325 — 5350, Rečka puška banka 480 — 490, Slov. eskomptna banka 620 — 635, Srpska banka 710 — 730, Gorania 900, Gutman 1650 — 1690, Narodna šumska industrija 570 — 575, Naška industrija drva 440 — 460, Slavonija 600 — 698, Dubr. paroplovna družba 4400 — 4000, Ljub. strojne tovarne in livarne 875, Trh. premogok. družba 920.

Beograd, valute: dolarji 71, marke 3950, leji 54, levi 47, napoleoni 254, devize: London 305, Pariz 595, Praga 12150, Dunaj 1.05, Berlin 89.50, Milan 317, Budimpešta 1120.

Praga, devize: Berlin 31.60 — 32.40, Milan 258 — 260, Pariz 490 — 492, London 251.75 — 253.75, Newyork 59.12 — 60.12, Beograd 81.37 — 82.37, Dunaj 0.49½ — 1.09½, Varšava 1.77 in pol — 2.37 in pol, Budimpešta 8.20 — 8.80, valute: marke 31.60 — 32.40, švicarski franki 1153 — 1155, lire 235 — 257, funti 250.75 — 252.75, dolarji 59 — 60, dinarji 78.35 — 79.35, levi 39.35 — 40.15, avstrijske krone 0.49½ — 1.09½, poljske marke 1.57½ — 2.17½, madžarske krone 8.20 — 8.80.

Curh, devize: Berlin 2.75, Newyork 5.15, London 21.75, Pariz 49.20, Milan 22.50, Praga 8.65, Budimpešta 0.77, Zagreb 1.80, Varšava 0.18, Dunaj 0.16, avstrijske žigane krone 0.09.

Berlin, devize: Italija 814.15 — 815.35, London 787.70 — 789.50, Newyork 186.06 — 186.44, Pariz 1525.96 — 1529.05, Švica 3621.85 — 3628.65, Dunaj 6.06 — 6.12, Praga 311.40 — 312.40, Budimpešta 27.57 — 27.43.

Morski ropar

(Le Flibustier des Mers.)

Roman.

Tomaž prime svoj daljnogled in si ogleduje vse te zastave, ki vihrajo v ameriškem vetru prav tako, kakor jih je videl Tomaž svoječasno na vrhu kraljevega gradu Saint Germaine en Laye. Ko jih Tomaž tako ogleduje, odrine od kraljevskega brodovja čoln s štirinajstimi vesli in se obrne proti koplini. Kraljev oficir stoji na krmilu. Pred njim pa sedita na rdečih blazinah dva dostojanstvenika z dolgimi lasuljami in se visokomerno naslanjata v naslanjače. Izgleda, da sta prav visoka gospoda. Vsa reč se vozi mimo Tomaževe »Lepe podlasice«, morda v razdalji petdesetih sežnjev. Pri tem vzdigne eden obeh dostojanstvenikov roko in pokaže »Lepo podlasico« svojo drugo. Pri tem izgovori nekaj besed, ki jih pa Tomaž na tolikšno daljavo ne razume.

Tekom popoldneva so korzarji izvedeli, da sta oba tuja dostojanstvenika gospoda de Saint Laurent in Begon, posebna odposlanca kralja, in da imata nalog, da odpravita vse zloglasne ščge in navade, ki so se vkočenile na Tortugi, na Saint Christophu, San Domingu ali kjerkoli drugod v francoskih kolonijah v Ameriki. S tem se torej pričnajo one odredbe, s katerimi je tolikokrat grozil gospod de Cussi-Tarin. Kajti na prvem mestu je med razvadami in ščgami, ki jih morata oba gospoda odpraviti, nedvomno korzarska ščga, ki ne loči vojne od miru in ki v obeh slučajih napada vse »sovražno misleče« ljudi ter jih opleni ali pobije. Ni dvoma, da bo takšno stanje gospode

81 kraljevske komisarje zelo ljutilo in da se bosta najprej lotila urejevanja pri tem koncu.

Zato se sestane že na dan prihoda kraljevskega brodovja veliki korzar ali flibustejski posvet, in sicer na krovu »Lepe podlasice«. Zopet se je sestal cvet Flibustije. Prišli so Rdečbradi v svojim prijateljem Benečanom Loredanom, dalje pustolovec iz Olerona in oni iz Dieppa, mnogo izvrstnih Angležev in Francoz Grogner, ki je užival veliko slavo. Vsi so izkazovali Tomažu svoje veliko spoštovanje, ker ga cenijo kot najhrabrejšega, najstanovitnejšega in najboljši srečnega svojega tovariša. Zato so tudi v tem trenutku najprej slišali njegovo besedo in se na njegovem krovu posvetovali, kaj naj store, bodisi da se udajo vladnim zahtevam, bodisi da ostanejo trdovratni. Tomaž je vedel primerno ceniti izkazano čast, sprejel je svoje goste z dovršeno uljudnostjo in jih posadil v svojo kabino in postavil pred nje vrče vina. Tudi je odšel po Juano v njeno kabino, da jo pokliče k posvetu. Med gosti se ni nikdo ljutl zaradi nje, saj že zdavnaj smatralo lepo Juano za pravo in pristno Flibustejo, zlasti še, odkar so videli, da zna tudi ona sukati bodalo, kadar treba.

Ko so bili izpraznjeni prvi vrči, da bo glas bolj čist, prične govoriti Rdečbradi in najprej jasno razloži ves položaj, ki je brez dvoma nekoliko siten. Čim sta kraljevska komisarja dospela na kopno, sta imela najprej dvehurni razgovor z gospodom de Cussi-Tarinom, da mu najprej razloži, kako nezadovoljno je njegovo Veličanstvo z njimi, dalje pa tudi, da mu javita, da mora brez odloga prenehati vse, kar diši po Flibustiji in flibustejsstvu. Vse te stvari so sicer bile že znane, saj jih je itak namestnik sam razglasil in prijavil tudi kor-

zarjem v vseh podrobnostih, z namenom, da ne prikrije najmanj stvari. Sicer pa se je izvedelo, da kraljevska komisarja nikakor nimata namena, da kaznujeta korzarje za dosedanje čine ali za prejšnja razbojništva, pa naj se pri kralju pritožujejo zaradi delovanja korzarjev poslanci vse Evrope. Pa če je tudi kralj blagovolil, da odpusti vsem korzarjem vse dosedanje čine in zločine, je vendar ukazal jasno in določeno, da treba z vsemi najstrožjimi sredstvi kroslovati brez pardona vsakogar, ki bi se še nadalje upiral kraljevi volji.

«In ta šleva kraljevska,» pravi Rdečbradi koncem svojega dolgega govora ter udari po mizi, »ta šleva si upa zahtevati od nas, naj še to uro odložimo svoje orožje, zapustimo svoje ladje in lepo ponižno prosimo starega Cussi-Tarina, naj postopa z nami po zaslugah in nam odkaže vsakemu nekaj zemlje, ki jo smemo potem z njegovim milostnim dovoljenjem krčiti in orati, kakor vsak miroljubni kmetavzar...»

Na to umolkne in iznova izprazni svoje vrče, ki je obsegal poldrugi masej. Kajti baš toliko je bilo dovolj, da splakne junak svoj srd, ki se mu vzdiguje pri zaničljivi omembi »kmetavzarja«.

Pa tudi vsi drugi prisotni srdito razgrajajo pri takšnih besedah. Tomaž z njimi. Nekateri pa se zaničljivo krohotajo. Oleronski Huneget se nekaj časa razgovarja po tihem z nekimi Angleži, potem pa izjavi jasno in glasno, da se nikakor ne pokori, sicer pa on itak noče več, da bi ga še kdo prišteval francoskim podanikom, kajti to je hlapčevski narod, ki se kar tako podaja tako nizkemu vladarju, malikovalcu, despotu in tiranu, in ki niti nima tako posebno močnega brodovja, da bi mu Flibustija ne bila kos, če bi sporazumno napadla in

iznenadila to brodovje in si ga prisvojila.

Vse molči, kajti predlog je dovolj drzen. Toda angleški kapitani že pričnajo pritrjevati in kimajo z glavami. Sedaj pa se oglasi Tomaž Jagnje in slovesno prisega, pri tem pa krčevito stiska svojo čašo.

«Pri Zveličarju z bulvarka! Jaz sem Francoz in to ostanem, in zvest sem svojemu kralju, naj bo, kakršen hoče! Če pa je tu kakšen lopov, ki bi se drznil napasti ali karkoli podvzeti proti kraljevskim fregatam, mu povem, da bo imel najprej posla z menoj in mojo sabljo, s katero mu zastavim pot! Pa bodi trikrat pomorski brat ali Flibustejec, vseeno!»

Juanina mulatska sužnja prihiči, da natoči gospodarju polno čašo, ki jo on izprazni do kapi. Na to se obrne k svojim gostom in zavpije iz polnega grla in polnih pljuč: »Živei kralji!»

In nikdo nima poguma, da bi mu ugovarjal.

Po tem podaniškem klicu se Tomaž Jagnje zopet vsede, ne da bi dodal še besedico. In zopet se zamakne v svoje znano mračno sanjarenje, ki se je v zadnjem času tolikrat pojavljalo pri njem. Pustolovec iz Dieppa, ki se je bil tudi pridružil Tomaževemu klicu in je iz polnega grla zavreščal: »Živei kralji!«, je pa vendar smatral, da mora še nekaj pripomniti. Zato je najprej vprašal:

«Potemtakem si ti, prijatelj Tomaž Jagnje, od tega hipa dalje pripravljen, da se ukloniš kraljevi volji in da razorožiš svojo ladjo?»

«Jaz? Kako neki?» vpraša Tomaž, ves presenečen, in gleda, kakor da je padel iz oblakov.

Na to se pa zopet znajde in prične razmišljati. Spogleda se z Juano, kakor da jo vprašuje za svet, in nato razlaga, da seveda nikakor nima namena, da bi se pokoril neumnim po-

veljem, marveč da se jim boče na najbolj spoštljiv način zoperstavljati, kakor doslej. In da namerava tudi v bodoče delati le po lastni glavi, ker je sicer prav gotovo edeu najboljših državljanov in kraljevih podanikov, zatorej tudi pošten in zvest, obenem pa da je tudi pustolovec in iskalec sreče po morju, to pa pomeni, svoboden mož.

«Svoboden mož», pritrđi Juana čisto mirno.

To je bilo prvič, da je Juana spregovorila. In vsi Flibustejci jo pogledajo, polni hrepenenja, ker je morda najlepše, kar so oni doslej videli na svetu, ko tako sedi pred njimi v svoji krasoti, pa še povrh tega po najnovejši šegi lepo pošminkana in napudrana, okitena, rdečih lic, bradico naslonjeno na roko, polno prstanja in obročev. Pri vsem tem pa pozorno posluša vsak govor, ne kot ženska, marveč kot vojak in pomorščak, in njen nežen in nekoliko pohoten obraz ima to pot obenem izraz premišljanja in trdne volje.

(Dalje prihodnjico.)

Vremensko poročilo

Ljubljana 306 m nad morjem.

Dan	Čas opazovanja ob uri	Staloje barometra v mm	Temperatura po C.	Vetrovi	Nebo	Relativna vlažnost
17. jan.	7. 21.	728.2 729.5	6.6 5.2	sl. sev. vzh. b. brezvetra	obl. sneg megla	30

Srednja večerjska temperatura -4.1, normalna -2.6.

Vremenska napoved: več obl. sev. vreme. Sonce vzhaja ob 7.40, zahaja ob 16.41.

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij »Jutra«. Odgovorni urednik: Vit. F. Jelenec.

Mali oglasi

stavke do 20 besedi 5 Din., vsaki naslednji 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglas, doplačilo, napredno do 20 besedi 5 Din., vsaki naslednji 5 besedi 2 Din. — Plače se naprej. (Lahko tudi v znanstvih: Na vprašanje se odgovarja le, ako je vprašanje priložna znamka za odgovor.)

Službe

Knjigovodkinja, 137 samostojna, možna vseh piarniških del za podjetje na deželi se spreme. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov pov. An. zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ul. 5.

Samostojna prodajalka zmožna v modni trgovini na tukajšnjem trgu se išče. Ponudbe s sliko na upravništvo »Jutra«. Glavni pogoji: je popolno znanje slovenskega jezika v govoru in pisavi, poleg nemškega jezika. — Vstop takoj. 84

Prodaja

Elegantne sani 122 so na prodaj. Poizve se vsak popoldan: Rožna ulica 9/11

Proda se 131 6 H. P. bencinmotor, strojni s roč., krožna žaga in univer-

zalni stroj (žaga tračnica, fr. ser. itd.), vse za motorni obrat. Naslov v upravi »Jutra«.

Misarski stroji 125 z bencinmotorjem, kompletno opremo, po ugodni ceni na prodaj. Naslov pov. uprava »Jutra«. Znamka za odgovor.

Drva 107 Imam naprodaj približno 150 kubičnih metrov bukovih drv. Kdor želi kupiti, naj se obrne na Ivana Pucelj, Dane 7 pri Ribnici. Cena po dogovoru.

Stanovanje

Sobo, 131 nemeblovano, brez postrežbe, s posebnim toailetom, išče profesor sumec, Slovenec. Pisemne ponudbe pod »Svetla soba« na upravništvo »Jutra«.

Umetnik išče sobo (prazno ali opremljeno), katero bi potreboval kot slikarski atelje. a čas perio-

dičnega bivanja v Ljubljani. P. odb. na naslov R. Marčič. St. anjo, p. Kamnik. 70

Kupim Bukovni železniški pragi 170x22x12x13 cm in 26x25x1x15 cm se kupijo v vsaki množici. Ponudbe: I. jugoslovanska posredovalnica za les v Mariboru. 119

Razno

Prejem glavna tvorniška zastopstva za Bosno in Hercegovino do ro. uvedovih trgovinskih predmetov, kakor tudi tvorniško skladišče proti kavci ali poro-tvu. Naslov pov. uprava »Jutra«. 135

Potnik, ki potuje v kratkem po Hrvaškem in v Srbiji, prevzame se zastopstvo take eksport-trške proti primernemu plačilu. Ponudbe je poslati na upravo »Jutra«. 127

Z „L' Oréal Henné“, Paris berva lase v vseh nuancah in izdeluje vsa lasna dela. 15
M. Podkrajšek, frizer za dame in gospode, Ljubljana, Sv. Petra c. 32.

Praktikanta (prejemalca) s primerno izobrazbo, v starosti od 16 do 17 let, sprejme lesna industrija. Ponudbe na »Poštni predal št. 153«, Ljublj. na L. 118

Išče se upravitelj (upraviteljica) restavracije oficirskega doma v Bitolju. Stanovanje, lokali, kuhinjska in namizna oprava in postrežba brezplačno. — Ponudbe takoj na naslov: »Oficirski dom — Bitolj«. 121

Za elektrodno tovarno na Dobravi pri Jesenicah iščemo mlajšega, neporočenega, energičnega tovarniškega asistenta z višjo obrtnošolsko ali visokošolsko izobrazbo. Prednost imajo oni, ki imajo že nekaj prakse v tovarniških obratih. Ponudbe z navedbo študij, reference in zahtev glede plače je nasloviti na naslov: Kranjske Industrijske družbe, Jesenice-Fužine. 139

Prodaj

50 hl vina

(rising in burgundec), lastnega pridelka, letnik 1921. iz ljubljanskih gor. Več se povpraša pri postojanečelniku v Vrhliki nedelji. 133

Parketne deščice

iz slavonskega hrasta dobavljam v vsaki množini in pokladam najceneje. 1896
Tel. št. **Jos. R. Puh** Tel. št. 513.
Ljubljana, Gradaška ulica št. 22.

L. Mikuš Ljubljana Mestni trg 15 izdelovatelj dežnikov Na drobno! Na debelo!

Zaloga sprehajalnih palic. 2107 Popravila točno in solidno!

Sprejmeva poštenega, spretnega in zanesljivega **prodajalca ali prodajalko** manufakturne stroke. Prva moč. Plača prvovrstna. Nastop takoj.

J. & V. Vokač, Ljubljana, Šolski drevored 8.

HIACINTE v 1. plih barvah 126
Ima trgovina s semeni **SEVER & KOMP.**, Ljubljana, Wolfova ulica 12
Conik semen pošiljamo na zahtevo.

V sakovrstne obleke kemično čisti in barva v vseh niansah tovarna **Jos. Reich**, Ljubljana

Sprejemališče: **Selenburgova ulica št. 4.**
Podružnice: **Maribor, Zagreb, Kočevje, Novo mesto.** 86

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
— inseriraj v „Jutra“

Priporočajo se:

Skladišča: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]

Spedicija: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]

Trgovine: **L. Mikuš**, izdelovanje dežnikov, Mestni trg 15.

Uerenda Fran, konfekcija, manufakturna na debelo, najnižje cene, Emonška cesta 8.

J. Kostevc, manufakturna trgovina, Sv. Petra cesta.

A. Zibert, Prešernova ulica, priporoč. svojo veliko zalogo čevljev.

I. Fon, specerijska in delikatesna trgovina, Stari trg 6.

Maly Orehek, modna trgovina in zaloga čevljev, Kolodvorska ul. 36.

Mehanična delavnica: [d. p.] **Bar Franc**, Cank. nabr. 5. Tel. 407

Puškarji: **Kaiser F. K.**, Selenburgova ul. 6.

Pisalni stroji: [d. p.] **Bar Franc**, Cank. nabr. 5. Tel. 407

Pri Bratovski skladnici premogovnika Zagorje ob Savi se razpisuje mesto

drugega zdravnika.

Kompetenti z daljšo prakso v kaki bolnici naj blagovolijo vposlati svoje vloge na »Rudniško ravnateljstvo premogovnika Zagorje ob Savi« do

31. januarja 1922.

Pripominja se, da morajo imeti prosilci v slučaju namestitve lastno lekarno. Ostali pogoji so na razpolago pri ravnateljstvu. 99

Vžigalice

znamke „MIKADO“, brez žvepla in fosforja, na vsaki podlagi se vžigajoče, v papirnatih ovojčkih izdeluje

tovarna vžigalic in kemikalij družba z o. z. RUSE pri MARIBORU. 117

Telefon Interurban: 188. Brzjavlj: Vžigalice.

KORANIT

asbestni škrljaveo, najboljšo sredstvo sedanjosti za pokrivanje streh in obloženje zidov.

Tovarna v Karlovcu (Hrvatska). Glavno zastopstvo za Slovenijo:

Fran Hočevnar, Moste, p. Žirovnica (Gorenjsko).

Stavbeniki, podjetniki, pokrivači in vsi ki hočejo imeti dobro pokrito streho, sig. rno proti dežju, toči, snegu, požaru in viharju, zahtevajte oferte. 94